

ઘી સઘર્ન ગુજરાત ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી

(આઈ. એસ. ઓ. ૯૦૦૧:૨૦૧૫ પ્રમાણિત સંસ્થા),

"સમૃદ્ધિ", ૪થો માળ, મક્કાઈ પુલ, નાનપુરા, સુરત - ૩૯૫ ૦૦૧

ફોન નં. ૨૨૯૧૧૧૧

ફેક્સ નં. ૦૨૬૧-૨૪૭૨૩૪૦

E-mail : info@sgcci.in

Website : www.sgcci.in

રેફ નં.

તા: ૨૮/૪/૨૦૨૦

તંત્રીશ્રી, _____, સુરત.

મે. સાહેબશ્રી,

જત નીચેની પ્રેસ નોટ આપના દૈનિકમાં પ્રસિદ્ધ કરી આભારી કરશોજ.

લિ.

આપનો વિશ્વાસુ,

(ખાતાકીય વડા)

ચેમ્બર દ્વારા 'પ્રેઝેન્ટ એન્ડ ફ્યુચર ઓફ એજ્યુકેશન' વિશે વેબીનાર

સુરત. ઘી સઘર્ન ગુજરાત ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી દ્વારા ગઈકાલે સાંજે ૫:૦૦ કલાકે 'પ્રેઝેન્ટ એન્ડ ફ્યુચર ઓફ એજ્યુકેશન' વિષય ઉપર વિડિયો કોન્ફરન્સ (વેબીનાર)નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં નિષ્ણાંત વક્તા તરીકે સુરતની કન્ટ્રીસાઈડ ઇન્ટરનેશનલ સ્કૂલના ફાઉન્ડર શ્રી સંજય મહેતા, દિલ્હી પબ્લીક સ્કૂલના પ્રિન્સીપલ શ્રી પી. વામશી ક્ષિપ્રા તથા લર્નર, રાઈટર એન્ડ ક્રિએટર ડૉ. ભદ્રાયુ વઘરાજાનીએ સ્ટોનથી લઈને ટેબલેટ સુધીના ભણતરમાં આવેલા બદલાવ વિશે માહિતી આપી ટેકનોક્રેઝીમાંથી હવે ટેકનો સેવી અને ટેકનો એક્ષપર્ટ બનવાનો સમય આવી ગયો છે તેમ જણાવ્યું હતું. બાળકોમાં રીડીંગ-રાઈટીંગ ઉપરાંત કોમ્પ્રેસ પ્રોબ્લેમ સોલ્વીંગ, સોશિયલ, પ્રોસેસિંગ, સિચ્યુએશન એનાલિસિસ અને કોમ્યુનિકેશન સ્કીલ ડેવલપ કરવા માટે ટેકી અને ફસીના કોમ્પીનેશન થકી શિક્ષણનું અસ્તિત્વ ટકાવવું પડશે તેમ કહી શિક્ષણ પદ્ધતિમાં આમૂલ પરિવર્તન લાવવાની સમયની માંગને નિષ્ણાંતોએ પોતાના વિચારો થકી રજૂ કરી હતી.

ચેમ્બરના માનદ્ ખજાનચી શ્રી શૈલેષ દેસાઈએ સર્વેને આવકારી જણાવ્યું હતું કે, ડિસ્ટન્સ લર્નીંગ અને ઓનલાઈન એજ્યુકેશન વિશે અત્યાર સુધી સાંભળતા આવ્યા હતા પરંતુ લોકડાઉન દરમિયાન ઓનલાઈન એજ્યુકેશનને સારી રીતે સમજી શક્યા છીએ. આજના વેબીનારમાં નિષ્ણાંતો ભવિષ્યમાં ઉભી થનારી શિક્ષણ પદ્ધતિ વિશે માર્ગદર્શન આપશે.

શ્રી સંજય મહેતાએ જણાવ્યું હતું કે, કોરોના અને લોકડાઉનને કારણે એજ્યુકેશન સિસ્ટમની પરીભાષા એક મહિનામાં બદલાઈ ગઈ છે. એમાં કોવિડ ૧૯ એક પ્રકારનું નિમિત્ત બન્યું છે. શિક્ષણ માટે જે નવી પદ્ધતિઓનો અમલ કરવાનો પ્રયાસ કરીશું તે ભવિષ્ય બની રહેશે. શિક્ષણમાં સ્ટોનથી લઈને ટેબલેટ સુધીના ભણતરમાં ઘણા

બદલાવ આવ્યા છે. આજે વિદ્યાર્થીઓ શું ભણે છે અને શા માટે ભણે તે પ્રશ્ન ઉભો થાય છે. ભણતરનું યુટીલાઇઝેશન કેટલું થાય છે તે પણ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે.

તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, લિબરલ આર્ટ્સ એજ્યુકેશનનું ભવિષ્ય છે. ટેકી અને ફસીનું કોમ્પીનેશન એજ્યુકેશનનું અસ્તિત્વ ટકાવી શકશે. કોવિડમાંથી બહાર આવવા માટે કોમ્પોનન્ટ્સ બનાવવા માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીએ એટલે એને ટેકી કહેવાય અને આવું કરવા પાછળ વિચારવા માટેનું દિમાગ એટલે ફસી, જે લિબરલ આર્ટ્સથી શક્ય બને છે. ટીચરને પણ અપગ્રેડ કરવા માટેનું કામ ટેકી અને ફસી કરશે. ટેકી અને ફસીનું કોમ્પીનેશન એજ્યુકેશનનો આયામ હશે. લિબરલ આર્ટ્સ વધારે પ્રચલિત થશે. એવું શક્ય બનશે કે લિબરલ આર્ટ્સમાં વિદ્યાર્થીઓ ઇકોનોમીની સાથે ફોરેન લેંગ્વેજનો પણ અભ્યાસ કરશે.

શ્રી પી. વામશી ક્રિષ્ણાએ એક્યુઅલ એજ્યુકેશનના પીલર્સ, વર્તમાન એજ્યુકેશન અને ભવિષ્યનું એજ્યુકેશન કેવું હોવું જોઈએ, સ્કૂલ શરૂ થયા બાદ આપણો એકશન પ્લાન શું હોવો જોઈએ અને તેમાં ટીચરની ભૂમિકા વિશે વિસ્તૃતપણે માહિતી આપી હતી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે, લર્નીંગ એટલે સ્કૂલમાં જ થાય અને ટીચર થકી જ થાય એવું જરૂરી નથી. ૧૮૦૦ વર્ષ પહેલા લર્નીંગ માટે આ ડેફીનેશન ન હતું. હવે તો લર્નીંગ એટલે કે પુસ્તકોમાંથી ભણવાનું એવું જ થઈ ગયું છે. પરંતુ ઘરમાં સફાઈ કરવી અને વાલીઓને મદદ કરવી પણ લર્નીંગ છે. ક્રાઇસિસને ડીલ કરવાને પણ લર્નીંગ કહેવામાં આવે છે.

તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, આપણે ભણતરની પરીભાષા બદલવી પડશે. સેકન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ રેવલ્યુશનનું મોડેલ ફોલોઅપ કરવું પડશે. હવે ફોર્થ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ રેવલ્યુશનની જરૂરિયાત ઉપર આવી ગયા છે. ઓટોમેશનમાં ૫૦ ટકા કામ મશીનો દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે. એટલે ભવિષ્યમાં આર્ટીફિશીયલ રોબોટ્સ વિગેરે માટે બાળકોને તૈયાર કરવાનું રહેશે. વર્તમાન એજ્યુકેશનની વાત કરીએ તો ૬૫ ટકા બાળકો વીસ વર્ષ બાદ ભણીને બહાર પડે ત્યારે તેઓ નોકરીના લાયક હોતા નથી. કારણ કે નોકરીના સ્થળે જુદી-જુદી સ્કીલ્સની જરૂરિયાત હોય છે, જે ફેશરોમાં કંપનીને દેખાતી નથી.

શ્રી ક્રિષ્ણાએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે અત્યારે રીડીંગ, રાઇટીંગ અને સારી મેમરીની નોકરી માટે જરૂરિયાત છે પણ ભવિષ્યમાં કંપનીઓ માટે સૌથી અગત્યની જરૂરિયાત કોમ્પ્રેસ પ્રોબ્લેમ સોલ્વીંગ, સોશિયલ (કો-ઓર્ડીનેશન અને ઇમોશનલ ઇન્ટેલીજન્ટ), પ્રોસેસિંગ, સિચ્યુએશન એનાલિસિસ અને કોમ્યુનિકેશન સ્કીલ મહત્વના બની રહેશે. ભવિષ્યમાં કંપનીઓ માટે કલાઉડ એન્જીનિયર, આર્ટીફિશીયલ અને ઇન્ટરનેટ પ્રોટોકોલ મેનેજરની ઉભી થશે. તેમણે કહ્યું કે, સ્વીડન અને ડેનમાર્ક જેવા દેશોએ એજ્યુકેશન સિસ્ટમ બદલી નાંખી છે. આવી સ્થિતિમાં આપણે એજ્યુકેશન સિસ્ટમમાં બદલાવ નહીં લાવીશું તો ભારતીયો પાછળ રહી જશે.

ઇન્ફોર્મેશન, પેડેગોજી, સાઇકોલોજી, ઇન્ફોર્મેશન પ્રોસેસિંગ અને ટેકનોલોજી જેવા પીલરોનો ઉપયોગ નહીં કરીશું તો આગળ નહીં વધી શકીશું. રીડીંગ, રાઇટીંગ અને મેમરીની ઉપરાંત ક્રિટીકલ થીન્કીંગ, કોમ્યુનિકેશન, ક્રિએટીવિટી અને કોલાબોરેશન ઓફ પ્રોબ્લેમ સોલ્વીંગ જેવી સ્કીલ્સની મલ્ટી ડિસીપ્લીનરી ધીમે ધીમે લાવવી પડશે. ભવિષ્યમાં વિષયોને પણ મલ્ટી ડિસીપ્લીનરી કરીને બાળકોને ભણાવવા પડશે. આજે બેથી ચાર દેશો સાથે મળીને બાળકોને કોલાબોરેટ કરીને ભણાવી શકે છે.

તેમણે વધુમાં કહ્યું કે, શિક્ષકોની ભૂમિકા ક્યારેય બદલાતી નથી પણ બહેતર થાય છે. શિક્ષકોને પણ માઈન્ડ સેટ બદલવો પડશે. હું ભણાવુ છું અને તમે ભણો એના બદલે શિક્ષકોએ ફેસીલિટેટર અને લર્નરની ભૂમિકામાં આવવું પડશે. ટેકનોલોજીના ઉપયોગથી સારા શિક્ષકોનું ભણતર બાળકો સુધી પહોંચાડી શકાય છે. આથી ઓનલાઈન ભણવા માટેનો સમય આવી ગયો છે. મને લાગે છે આ એક સારી તક છે. અત્યારે તાઈવાન અને ડેનમાર્કમાં સ્કૂલ ચાલુ થઈ છે એ સિવાય બધી સ્કૂલો બંધ છે. સામાજિક હેતુ, ફિઝીકલ એક્ટીવિટી અને જજમેન્ટ કર્યા વગર બાળકોને સ્કૂલમાં સાંભળવામાં આવતું હોવાથી પણ બાળકો સ્કૂલ સાથે જોડાયેલા હોય છે.

ડૉ. ભદ્રાયુ વઘરાજાનીએ જણાવ્યું હતું કે, કોરોના વાયરસ પ્રકૃતિ દ્વારા આપવામાં આવેલો આશિર્વાદ અને અભિશાપ બંને છે. આશિર્વાદ એ અર્થે જોઈએ કે આજદિન સુધી આટલા સમય સુધી પોતાના ઘરમાં ક્યારેય રહ્યા નથી અને પરિવારને આટલો સમય આપ્યો નથી. પાડોશમાં કોણ રહે છે તે પણ જાણી શક્યા ન હોત. અભિશાપ એ રીતે કે હવે પછી શું થશે તેવું વિચારતા થઈ ગયા છે. પણ મને લાગે છે કે આપણે ક્યારેય બદલાઈશું નહીં. અત્યારે બધું વિચારે છે પણ ગતિમાન થયા બાદ જુના ક્ષેત્રમાં દોડતા થઈ જશે. પર્સનલ હાઈજીન અને પર્સનલ કેર માટે નાનકડો બદલાવ આવશે.

તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, આજ સુધી આપણે ટેકનોલોજી હતા પણ હવે ટેકનો સેવી અને ટેકનો એક્ષપર્ટ બનવું પડશે. ટીચર્સ માટે બદલાવ લાવવાનો સમય આવશે. વાલીઓને પણ લોકડાઉને સારો પાઠ ભણાવ્યો છે કે બાળકોને સંભાળવા આસાન નથી. લોકડાઉન દરમિયાન શિક્ષણ કરતા અત્યારે કેળવણી વધારે ચાલી રહી છે. સ્કૂલોમાં હવે સ્માર્ટ એન્ડ ઓનલાઈન ટીચીંગ માટે ઓનલાઈન એજ્યુકેશનનો પોર્શન રાખવો પડશે. સ્કૂલ ચાલુ થાય ત્યાં સુધી તો ઓનલાઈન એજ્યુકેશન ચાલુ રાખવું જોઈએ. સોમવારથી ગુરુવાર સુધી બાળકોને ભણાવવામાં આવે. શુક્રવારે ઓનલાઈન ભણાવવામાં આવે અને શનિવારે એક્ટીવિટી કરાવવામાં આવે. બાળકો માટે સ્કૂલીંગ, ઓનલાઈન અને એક્ટીવિટી પણ થવી જોઈએ. શાળાઓએ પણ સમજી જવું જોઈએ કે અત્યારે એવો સમય આવી ગયો છે.

તેમણે વધુમાં કહ્યું કે, ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર વધારવા માટે વિચારવું પડશે. બાળકોની કેળવણી અને ડેવલપ સ્કીલ્સ માટે ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનો ઉપયોગ થવો જોઈએ. હાલ જે રિસોર્સ અવેલેબલ છે તેનો વધુમાં વધુ ઉપયોગ થવો જોઈએ. મહાત્મા ગાંધીજીની જીવનશૈલી જેવી કે કૃષિ, ગૌશાળા, ઉદ્યોગ, ભુગોળ, ઇતિહાસ અને અર્થશાસ્ત્ર વિગેરેને મોડર્ન ટચ આપીને પણ શિક્ષણ પદ્ધતિ લાવી શકીશું. બાળકોને ઓવર એમ્બીશન બનાવવા કરતા તેઓને પોતાનામાં રહેલી આવડતને સાબિત કરવાનું શીખવાડવું પડશે. આસ્થર્ય, વિસ્મય અને શ્રદ્ધા બાળકોમાં આરોપિત થવી જોઈએ. એજ્યુકેશન સિસ્ટમમાં પરિવર્તન લાવવાની જરૂરિયાત ઉભી થઈ છે.

ગુજરાતના સેલ્ફ-ફાયનાન્સ સ્કૂલ મેનેજમેન્ટના પ્રેસિડેન્ટ ડૉ. દીપક રાજગુરુએ વેબીનારનું સંચાલન કર્યું હતું. ચેમ્બરના ઈવેન્ટ એન્ડ પ્રોગ્રામ્સ સેલના હેડ શ્રી મૃણાલ શુક્લ અને એકેડેમિક કોર્સિસ એન્ડ લાયબ્રેરી કમિટીના ચેરમેન શ્રી અજીત શાહે પ્રાસંગિક વિધી કરી હતી. અંતે ચેમ્બરના એડમિનિસ્ટ્રેશન સેલના હેડ શ્રી અતુલ પાઠકે સર્વેનો આભાર માની વેબીનારનું સમાપન કર્યું હતું.